

DET KONGELIGE FORNYINGS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
200500280

Vår referanse
200803052-/MEB

Dato
24.02.2009

Høring - Gjennomføring av Inspire-direktivet

Vi viser til Miljøverndepartementets brev av 7. november 2008 vedlagt høringsnotat med forslag til lov om infrastruktur for geografisk informasjon, samt til avtale om fristutsettelse for høringssvar.

Fornyingsdepartementet har følgende merknader:

1. Forslaget om egen geodatalov

Regjeringen har en målsetting om å forenkle regelverket, bl.a. ved å redusere antall lover gjennom bedre samordning og strukturering av lovverket. I lys av dette mener vi at muligheten for å gjennomføre Inspire-direktivet gjennom nye bestemmelser i allerede eksisterende lover, ikke er drøftet grundig nok. Det konkluderes f.eks. med at plan- og bygningsloven ikke er egnet under henvisning til at det geografiske virkeområdet for loven er for snevert, uten at det drøftes hvorvidt plan- og bygningsloven ellers kunne vært egnet til å implementere direktivets bestemmelser.

2. Forholdet til viderebruksdirektivet og offentlighetsloven

Viderebruksdirektivet

Inspire-direktivet stiller krav til infrastruktur for geografisk informasjon og regulerer allmennhetens tilgang til geodata. Siden dette til dels omhandler både bruk og viderebruk av offentlig informasjon, er det viktig at en ny geodatalov ses i sammenheng med viderebruksdirektivet, både når det gjelder likebehandlingsprinsippet og når det gjelder prisingsspørsmålet.

Viderebruk av informasjon fra offentlig sektor kan gi grunnlag for utvikling av nye produkter og tjenester. For å sikre enklere tilgang til slike data har EU vedtatt viderebruksdirektivet¹, som er gjennomført i norsk rett i den nye offentlighetsloven. Formålet er å legge til rette for økt verdiskaping og utvikling av nye private tjenester basert på offentlig informasjon. Direktivet setter et øvre tak for prising av offentlig informasjon, men offentlighetsloven går noe lenger ved å fastsette en regel om at adgangen til å ta fortjeneste kun skal benyttes i særlige tilfeller. Vi viser til omtale av temaet både i St. meld. nr. 17 (2006-2007) Eit informasjonssamfunn for alle, og i St.meld. nr. 7 (2008-2009) Et bærekraftig og nyskapende Norge.

Den løsningen som nå er valgt med å gjøre Norge digitalt-samarbeidet obligatorisk gjennom å implementere Inspire-direktivet i en egen geodatalov, vil i praksis kunne være bestemmende for hvilken tjenesteutvikling som vil skje ved hjelp av geodata. Lovutkastet må etter vår mening sikre allmennheten, inklusiv næringslivet, enkel og forutsigbar tilgang til data, på vilkår og til en pris som er forenlig med offentlighetsloven og på den måten være med å legge til rette for og bidra til tjenesteutvikling i privat og offentlig regi. Loven må ikke legge opp til at forskjellige aktører får forskjellig tilgang, at tilgang gjøres avhengig av formål eller skaper usikkerhet om hvilken aktør som har krav på tilgang.

Lovforslaget legger til grunn at den etablerte samarbeidsmodellen for Norge digitalt er godt egnet til å oppfylle direktivets krav til infrastruktur mv. Norge digitalt er velfungerende og har mange sterke sider. Den forretningsmodellen Norge digitalt bygger på er etter vår mening i utgangspunktet imidlertid langt fra ideell med tanke på å tilrettelegge for en offentlig infrastruktur for utveksling og deling av informasjon. Dette er verken tilstrekkelig belyst eller problematisert i høringsnotatet.

Formålsparagrafen

Lovens formålsparagraf bør presisere at loven skal sikre tilgang til geografisk informasjon både *for offentlig sektor, næringsliv og allmennhet*. Det er viktig at det ikke skapes et skille mellom *allmennhet* og *næringsliv*. Når direktivet snakker om allmenn tilgang til visse opplysninger, er dette en rettighet som skal gjelde alle. Når det gjelder kommersiell utnyttelse vil det selvfølgelig kunne stilles betingelser og fastsettes priser/andre priser, hvilket antagelig er det man sikter til når det i § 6 vises til at "brukere som skal benytte tjenestene til verdiøkende og andre kommersielle formål, kan henvises til egne distribusjonsløsninger", noe som også vil være i tråd med viderebruksdirektivet. Det er imidlertid viktig at det kommer tydelig frem at også kommersielle aktører skal ha "allmenn tilgang" i utgangspunktet.

Prising

---

¹ EU-direktiv 2003/98/EF er innarbeidet i ny offentlighetslov i § 6 – forbud mot forskjellsbehandling og § 7 – bruk av offentlig informasjon.

Forslaget mangler bestemmelser om prising og det kommer ikke klart frem hvordan dette er tenkt løst. Etter artikkel 14 nr. 1 krever direktivet gratis tilgang for allmennheten til søketjenester for geodata. Direktivet medfører en større begrensning i adgangen for offentlige myndigheter til å ta betaling for geodata enn hva som følger av offentlighetsloven. Etter offentlighetsloven § 8 første ledd er hovedreglen at innsyn skal være gratis, dersom ikke annet er fastsatt i forskrift med hjemmel i annet eller tredje ledd. Etter offentlighetsforskriften § 4 femte ledd kan det kreves betaling for geodata.

Deltakere i Norge digitalt

Departementet argumenterer gjennomgående for å opprettholde samarbeidet Norge digitalt slik det er pr. i dag, også med hensyn til hvilke partnere som skal være med i samarbeidet. Det argumenteres for å gjøre enkelte private aktører til obligatoriske deltakere i Norge Digital, til tross for at de ikke omfattes av direktivet og uten at argumentene for deltagelse fremstår som opplagte. Dette gjelder f.eks. Telenor. Under høringsnotatets punkt 8.2 på side 34 fremheves det at det kan være problematisk i forhold til viderebruksdirektivet med deltagelse dersom et foretak både har offentlige og kommersielle oppgaver. Den eneste drøftelsen departementet foretar i forhold til dette er å vise til at problemet for Telenors vedkommende kan løses ved at deltagelse begrenses til selskapets nettdel.

Det foreslås videre (utkastets § 4) at "*forskningsinstitutt som produserer eller bruker geodata og som mottar basisbevilgning fra staten*", skal være med i samarbeidet Norge Digitalt. Selv om et forskningsinstitutt mottar sin basisbevilgning fra staten, vil en stor del av virksomheten kunne være konsulentvirksomhet som drives i konkurranse med andre konsultentselskaper. At bare den ene part får være med i samarbeidet Norge Digitalt, noe som på mange måter vil innebære en eksklusiv rett til geodata på betingelser som er bedre enn hva utenforstående får, vil det oppstå ulike konkurransevilkår.

Deltagerne i Norge digitalt samarbeider pr. i dag om finansiering, organisering, drift og utvikling av en felles geografisk infrastruktur. Samarbeidet er frivilling og er regulert gjennom avtaler. Vi finner det ikke uproblematisk at det foreslås at de private partene som deltar i samarbeidet i dag, fortsatt skal kunne delta. Argumentasjonen er lang fra overbevisende.

Etter vår mening vil både Telenor og andre private aktørers deltagelse, være problematisk i forhold til likebehandlingsprinsippet i viderebruksdirektivet.

Forholdet til Norsk eiendomsinformasjon

Norsk eiendomsinformasjons rolle som formidler er heller ikke tilstrekkelig problematisert. Selv om ikke Norsk eiendomsinformasjon AS er, eller skal være medlem av Norge digitalt, men kun ha en formidlerrolle, vil dette i seg selv kunne være i strid med viderebruksdirektivet og bestemmelser i ny offentlighetslov med forskrifter og forbudet mot enerettsavtaler for formidling av informasjon.

Geodata og offentlighetsloven

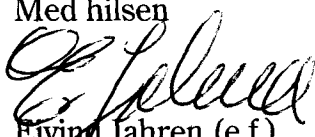
Under punkt 8.4 uttales det: "Geodata omfattet av direktivet vil i de fleste tilfeller ikke være saksdokument, journal eller liknende register som det kan kreves innsyn i etter offentlighetsloven. Det innebærer at det heller ikke kan kreves innsyn i denne type geodata med hjemmel i offentlighetsloven § 9 om rett til å kreve innsyn i sammenstilte opplysninger (..) Ut fra dette er det klart at gjeldende regler i liten grad regulerer den tilgangen som allmennheten forutsettes å få etter Inspiredirektivet."

Her viser vi til Justisdepartementets høringsuttalelse hvor det presiseres at geodata faller *innenfor* offentlighetslovens definisjon av saksdokument dersom datamaterialet gjelder ansvarsområdet eller virksomheten til det organ det kreves innsyn hos, og *at offentlighetsloven derfor i utgangspunktet også gjelder for geodata.*

3. Videre prosess

Vi ønsker et nytt redigert utkast til uttalelse og ber om at både JD, NHD og FAD blir tatt med i den videre prosessen.

Med hilsen

Eivind Jahren (e.f.)
avdelingsdirektør

Mette Brødengen
seniorrådgiver

Kopi til
Nærings- og handelsdepartementet
Justisdepartementet